

Lokálpatriotizmus

Ezt a szót gyakran hallhattuk. Ha valaki dicséri a faluját, annak szépségét és fejlődésképeségét, arra mondjuk hogy lokálpatriota. De vizsgáljuk meg csak közelebbről ezt a fogalmat, hogy azután annál tisztábban lássuk a mi életünkben vitt szerepét.

Magyarul, illetve magyarosan úgy lehetne mondani hogy helyi — hazaszeretet. Körülbelül ezt is értjük alatta. A hazaszeretet egy részének rápazarlása arra a helyre, városra, falura, ahol születünk vagy ahol életünk javarészét leéljük. Helyes lenne a fogalmat még szűkebbre venni, mert úgy véljük, hogy egy világvárosi vagy akár nagyvárosi ember előtt ismeretlen fogalom a lokálpatriotizmus. Mert az, hogy a nagyvárosi ember kisvárosban vagy falun telepedvén le, folytonosan visszakiváncozik (ha ugyan visszakiváncozik) a nagyvárosba nem a lokálpatriotizmussal, mint inkább régebbi környezete megszokásával és kényesebb kultúr-igényeivel magyarázható. Kétségtelen igazság tehát az, hogy a lokálpatriotizmus kizárólag a falu vagy a kisváros szülőltjének illetőleg lakójának a tulajdonsága, akit bárhova vet a sors, mindig visszakiváncozik vagy legalább is szívesen gondol vissza „fatornyos hazájára“.

Ha a lokálpatriotizmus fogalmával kapcsolatos kérdésekkel is foglalkozni kívánunk, elsőnek az a kérdés vetődhetne fel, hogy nem gyengíti-e ez az érzés a patriotizmust? Mint partikuláris valami nem gyengíti-e az egyetemet, nem hat-e szeparatistlikusan, nem segíti-e elő klikkrendszerek kifejlődését? Biztosan felelhetjük rá, hogy nem, elsősorban pedig azért, mert a lokálpatriotizmus és a patriotizmus nem két külön és ellentétes fogalom, hanem az előbbi az utóbbinak csak egy része. Ez a két fogalom körülbelül úgy viszonylik egymáshoz, mint a sejt az egyedhez. A rész pedig nem gyöngítheti az egészet, hacsak a rész nem beteg. Megállapíthatjuk tehát, hogy a lokálpatriotizmus alapja a patriotizmusnak, egyik legfőbb kelléke ennek és mint ilyen egyik alapvető tényezője az államalkotó erőnek.

Ilyenképen általánosságban tisztázva a lokálpatriotizmus fogalmát, rátérhetünk annak a tárgyalására, hogy milyen jelentősége van ennek nálunk, a mi viszonyaink között.

A lokálpatriotizmus mint már említettük, elsősorban a falu, a kisváros lakójának szeretete, lakóhelye iránt. S itt rögtön megállapíthatjuk, hogy nálunk ez a szeretet lanygulóban van. Hogy ez milyen nagy hiba, azt nem is lehet eléggé kihangsúlyozni. Tehetet-

len dühvel és fájdalommal, de sokszor már megadással vagyok kénytelen hallgatni néhány kisvárosi társaság áldatlan vitáját, vagy talán ne is nevezzük vitának, hiszen a végén közös erővel, teljesen egyetértve szidják kisvárosi életünket és annak intézményeit. Ezek az emberek az úgynevezett intelligencia köréből kerülnek ki! S miközben divatosan blazírtak igyekeznek lenni, fogalmunk sincs, hogy milyen lélekmérgezést követnek el úgy magukban, mint másokban. Ezekre az emberekre nemcsak haragudni lehet, sajnálatraméltók is egyúttal, mert gyökértelenül és céltalanul élnek.

Az alsóbb néprétegekben még sokkal erősebben él a lokálpatriotizmus, főleg a parasztnál, akinél az a megszerzett föld hagyományos szeretetében csúcsosodik ki. Ez a jelenség is hatalmas jelentőséggel bír, termelő erejének hatása azonban nagy mértékben csökken a felsőbb rétegek, a vezetők lanyhulása, blazírtága folytán.

A falu, a kisváros, a megszerzett föld hagyományos szeretete azonban csak egy része a lokálpatriotizmusnak. Bár magátólérthető, hogy akit szeretünk, azt éhenhalni nem hagyjuk, hanem dolgozunk érte, mégis különös nyomatékkal kívánom kiemelni, hogy a szóbanforgó fogalom elemezésénél a szeretet és a ragaszkodás mellett ott áll lényegként a *munka*. Azért hangsúlyozzuk ezt a szót különösképen, mert ez a szemle fiataloknak íródik, még pedig a mi fiataljainknak.

Ennek a munkának a megszervezése és elvégzése ránk vár. (Ne vegyék az olvasók ezt banális megállapításnak, mert az előző nemzedékek valóban elmulasztották azt a munkát megszervezni és elvégezni, a következő generációra pedig nem hagyhatunk csupán terv-végrendeletet, mert a munka elvégzése talán akkor késő lesz már!) Itt a munka alatt természetesen elsősorban kultúr-munkát értek. Nem tudnék helyesebb megoldást elképzelni, mint-hogy kisebbségi kultúr-munkát mindenki a saját szülőhelyén, otthonában szerezze meg! Nem áll fenn ebben az esetben annak a mondásnak igazsága, hogy senki se lehet próféta a saját hazájában. Ellenkezőleg csak azon terep megművelésére vállalkozhatunk, amelyet ismerünk, csak azokkal működhetünk eredményesen együtt, akiket ismerünk.

A fentebb említett destruktív társadalmi jelenségnek, amely a falu és a kisváros életének és társadalmi intézményeinek lecsepülésén jut kifejezésre, egyik mellékága ott is, hogy fiatal egyetemi hallgatóink szeretik azt hangoztatni, hogy tanulmányaik végeztével nem telepednek meg ebben vagy abban (szerint, hogy ki hova való) az „undok kis fészekben”, ahol megmérgezi életkedvüket az unalom és ahol nincsen működési terep tehetségük kifejtésére. Szerencsére ennek a jelenségnek nincs nagyon káros kihatása, hisz nem egyébb az igen fiatalok rózsaszín szemüvegen át való világszemléleténél, amely azonban egy-két év alatt teljesen áttér a realitás kitaposott útjaira. De mégis helyteleníteni kell a fiatalok (a nagyon fiatalok) ilyen felfogását, mert a pályát válasz-

tott mai kisebbségi fiatalnak öntudatosnak kell lennie és nem szabad hogy helytelen célkitűzések hevítsék!

Tisztán kell látnia elsősorban, hogy a korlátlan lehetőségek ideje lejárt vagy legalább is nem időszerű és hogy mindenkinek a helyén kell maradnia! Saját egzisztenciális érdeke és kultúránk közérdeke egyaránt kategórikus imperativuszként állítja fel azt a tételt, hogy mindenki saját szülő és eddigi lakhelyén telepedjen le és működjék, vagyis ahol ismerik és ahol ő is ismer mindenkit. Bizalom csak huzamosabb ismeretségen, eredményes munka pedig csak bizalmon alapulhat.

Kisebbségi kultúréletünk öntudatos megszervezését tehát csak ezen az alapon lehet elképzelni. A lokálpatriotizmus fogalmát, konstruktív jellegét és jelentőségét be kell vinni a közönség öntudatába! A tudat-alattiból világos képzetet kell alkotni! Ezen a téren egységes kisebbségi lelkületre kell törekednünk! Az ezekkel kapcsolatos helyi kultúrmunkát pedig tervszerűen kell megszervezni és elvégezni! Ismételten kell hangsúlyozni, hogy kisebbségi kultúréletünk csakis az öntudatos lokálpatriotizmus keretein belül mélyülhet el, kaphat tömör alapokat és fejthet ki eredményes munkát.

A lokálpatriotizmus fentebb vázolt fogalmát és a vele kapcsolatos problémákat a mi viszonyainkra alkalmazva természetesen elvontan igyekeztem vázolni, kiindulva abból az elvből, hogy meggyőződések és irányzatok helyessége vagy helytelensége elsősorban is ott dől el, hogy kiállja-e a logikai szabályok rostáját. Mivel azonban az elmélet csak meddő játéka volna az agytekervényeknek, ha nem a gyakorlat és az élet talaját igyekezne porhanyóvá és termékennyé tenni az imént vázolt gondolatmenet elgondolásunk szerinti gyakorlati keresztülvitelét a legközelebbi számokban ismertetjük.

Csepella József

A „Híd“ a jugoszláviai magyar fiatalok egyetemes szellemi közösségét hirdeti.

Minden jugoszláviai magyar fiatalnak érdeke és kötelessége a „Híd“-at támogatni.

Olvasd és terjeszd a „Híd“-at!